

Valtionavustushaku sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskusten toiminnan nopeutettuun käynnistämiseen

Avustuksen kohde

Sosiaali- ja terveysministeriö ilmoittaa haettavana olevasta ja yliopistollisia sairaaloita ylläpitäville sairaanhoitopiireille osoitettavasta, viiden miljoonan euron suuruisesta valtionavustuksesta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetuin lain 51 §:ssä säädettyjen valmiuskeskusten toimintojen nopeutettuun käynnistämiseen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen varautumisen parantamiseksi tulee sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 51 § mukaisten valmiuskeskusten käynnistämistä nopeuttaa ja tukea suunnittelu- ja käynnistämisvaihetta valtion erillisrahoituksella. Muuttuneen toiminta- ja turvallisuusympäristön vuoksi valmiuskeskusten käynnistäminen ja saattaminen toimintavalmiuteen tarvitaan jo vuoden 2022 aikana. Kyseisen rahoituksen avulla on tarkoitus turvata kaikkien hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän valmiuden ja varautumisen kehittäminen keskeisten toimintojen käynnistämällä. Erityisen tärkeää on turvata valmiuskeskusten toiminta nivelvaiheessa siirryttäessä hyvinvointialueelle vuodesta 2023 alkaen siihen saakka, kunnes kaikilla yhteistyöalueilla on toteutettu ns. yhteistyöalueiden -sopimukset eli vuoden 2024 loppuun.

Sosiaali- ja terveysministeriö on ohjauskirjeessä 19.10.2021 ohjannut, että yliopistollista sairaalaa ylläpitävien sairaanhoitopiirien tulee viidellä alueella ohjata ja varmistaa, että järjestämislaissa kuvatut viisi valmiuskeskusta valmistellaan jo nykyisiin rakenteisiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 16.2.2022 työryhmän selvittämään sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän varautumista mahdolliseen seuraavaan epidemia-aaltoon. Loppuraportin toimenpide-ehdotusten mukaan Sosiaali- ja terveysministeriön tulisi antaa valtakunnallista ohjausta siinä, että sote-valmiuskeskusten tulisi olla perustettu ja toimintavalmiudessa elokuun loppuun 2022 mennessä. Lisäksi sote-valmiuskeskusten toiminnan ylläpitämiseen ja kehittämiseen tulisi osoittaa syksystä 2022 alkaen kolmen vuoden ajan valtion erillisrahoitus niin, että rahoitus kohdistuu varautumiseen koko erityisvastuu/yhteistoiminta-alueella.

Kyseessä olevaa avustusta voivat hakea yliopistollista sairaalaa ylläpitävät sairaanhoitopiirit yhdessä.

Hallitus on esittänyt valtion vuoden 2022 toiseen lisätalousarvioon sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskusten käynnistämiseen 5 miljoonan euron määrärahaa momentille 36.60.30. Kyseisen momentin päätösosaa täydennettäisiin siten, että momentin määrärahaa saa käyttää myös sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 51 § mukaisten valmiuskeskusten suunnittelu- ja käynnistämisvaiheen tukemiseen valtionavustuksin.

Sote-ministeriryhmä puolsi 9.6.2022 ja talouden ja huoltovarmuuden ministeriryhmä puolsi 14.6.2022, että valtio tukee viiden sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskuksen käynnistämisestä mahdollisimman nopeasti toimimaan valtakunnallisen verkoston mallilla.

Avustus on käytettävissä enintään 1.5. – 31.12.2022 välisenä aikana syntyneisiin kustannuksiin, jotka kohdistuvat:

1. Järjestämislaissa kuvattujen valmiuskeskuksen toiminnan käynnistämiseen ja käynnistämiseen liittyvään suunnitteluun henkilöstön palkkauskustannuksista,

2. Valmiuskeskusten toimintaan tarvittavien, valtion turvallisuusverkossa toimivien tietoliikenneyhteyksien toteuttamiseen liittyvien välineiden hankinta- ja ylläpitokustannukset

3. Yhteisen tilannekuva-alustan käyttöönottoon liittyvät hankinnat yhteen sopien Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen erillisessä hankkeessa valmisteltujen linjausten mukaisesti.

4. Alueellisen verkostoyhteistyön käynnistäminen erityisvastuualueella sisältäen muut sairaanhoitopiirit, ja sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut sekä tulevien hyvinvointialueiden rakenteet.

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat henkilöstökustannukset sekä hankittavat laitteet, välineet, tietojärjestelmät sekä tietoverkkoyhteydet.

Kyse on kertaluontoisesta erityisavustuksesta, joka on tarkoitettu käytettäväksi ensisijaisesti 31.12.2022 mennessä. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille ja HUS-yhtymälle 1.1.2023 alkaen. Sairaanhoitopiirien hallinnoimien hankkeiden osalta avustuksen käyttö ja raportointi ovat perusteltua tehdä hyvinvointialueella. Näiden hankkeiden osalta avustuksen siirto hyvinvointialueelle tai HUS-yhtymälle ohjeistetaan tarkemmin päätöksessä. Siirto edellyttää avustuksen saajan osalta hakemusta ja hyvinvointialueiden ja/tai HUS-yhtymän osalta suostumusta siirrolle. STM tekee päätöksen avustuksen siirrosta.

Kustannusten korvaamiseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001). Valtionavustukset ovat harkinnanvaraisia, ja sosiaali- ja terveysministeriö tarkastelee avustuksen suuruutta määrittäessään suunniteltujen toimenpiteiden tarkoituksenmukaisuutta sekä arvioitujen kustannusten kohtuullisuutta. Näin ollen sosiaali- ja terveysministeriö tarkastelee vielä hakemuksen saatuaan sitä, miltä osin ja missä laajuudessa toiminnasta aiheutuneita kustannuksia voidaan korvata.

Valtionavustuksen käytössä tulee huomioida valtionavustuspäätöksessä sen käytölle määritellyt ehdot sekä mahdolliset sosiaali- ja terveysministeriön antamat muut ohjeistukset avustuksella korvattavassa toiminnassa.

Yliopistollista sairaalaa ylläpitävien sairaanhoitopiirien yhteinen avustus voi olla korkeintaan 5 miljoonan euron suuruinen.

Avustuksen tavoite

Avustuksen tavoitteena on turvata sosiaali- ja terveydenhuollon valmius vastata häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin ja muodostaa sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallista tilannekuvaa viiden alueen mallilla.

Avustuksen hakeminen

Avustuksen haku aika on 20.6. – 26.8.2022 klo 16.15.

Avustusta haetaan sosiaali- ja terveysministeriöstä kirjallisesti STM:n verkkosivuilta löytyvällä hakulomakkeella (https://stm.fi/valtionavustukset_lomakkeet).

Hakulomakkeeseen liitetään toiminnan talousarvio sekä kuvaus avustettavan toiminnan

toteutuksesta. Talousarvion osalta suosittelemme käyttämään verkkosivuilla olevaa talousarviopohjaa, mutta hakemuksen liitteenä on mahdollista toimittaa myös muu vapaamuotoinen, mahdollisimman yksityiskohtainen talousarvio sekä sille sanallinen selite. Myönnetyn avustuksen maksatusta haetaan erikseen avustuspäätöksen nojalla. Avustuksen saajalle syntyneitä kustannuksia tarkastellaan tarkemmin maksatushakemuksen käsittelyn yhteydessä.

Avustushakemus toimitetaan 26.8.2022 klo 16.15 mennessä viitteellä VN/17613/2022 osoitteeseen kirjaamo.stm@gov.fi. Määräajan jälkeen saapuneita hakemuksia ei käsitellä. Hakemusta voi silti täydentää määräajan jälkeen.

Hakemuksen tulee sisältää:

- Hakulomake
- Hankesuunnitelma avustuksella toteutettavasta toiminnasta
- Talousarvio toiminnan kustannuksista

Hankesuunnitelmasta on käytävä ilmi, miten avustuksella tuetaan viiden valmiuskeskuksen käynnistämistä verkottuneella mallilla ja myös siten, että käynnistämisessä huomioidaan tulevien yhteistyöalueiden hyvinvointialueiden (ja HUS-yhtymän ja Helsingin kaupungin) ja valmiuskeskusten keskinäinen verkottuminen. Lisäksi hankesuunnitelmasta on käytävä ilmi, miten valmiuskeskuksen toiminnan käynnistämisessä huomioidaan riittävä asiantuntemus sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon osalta sekä yhteistyö pelastustoimen ja kuntien kanssa.

Hakijoille ilmoitetaan päätöksestä kirjallisesti.

Muita avustuksen käyttöön liittyviä ehtoja

Kyseinen valtionavustus on ehdollinen siten, että Eduskunta hyväksyy valtion toisen lisätalousarvion 2022. Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee ehdotukset määrärahatarpeista huomioitavaksi kyseisessä lisätalousarvioesityksessä, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle toukokuussa. Hankintoja voitaisiin korvata osin myös takautuvasti kevään lisätalousarvion tultua voimaan.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää avustusta vain, jos valtionavustuslain mukaiset avustuksen myöntämisen yleiset edellytykset täyttyvät. Ministeriö ottaa yleiset edellytykset huomioon myös avustuksen määrää harkittaessa.

Valtionavustuksen myöntämisen yleisiä edellytyksiä ovat (valtionavustuslain 7 § 1 mom.):

- Tarkoitus, johon valtionavustusta haetaan, on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä.
- Avustuksen myöntäminen on perusteltua valtionavustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta.
- Avustuksen myöntäminen on tarpeellista, kun otetaan huomioon hakijan saama muu julkinen tuki sekä hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus.
- Valtionavustuksen myöntäminen vääristää vain vähän kilpailua ja markkinoiden toimintaa.

Avustusta saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon se on myönnetty.

Sosiaali- ja terveysministeriö edellyttää hakijoiden yhteistyötä hankinnan hakuvaiheessa, hankintavaiheessa ja toiminnan ylläpitovaiheessa.

Sosiaali- ja terveysministeriön myöntämä avustus voi kattaa enintään tässä ilmoitetun ja avustuspäätöksessä määritellyn osuuden avustettavan toiminnan tai hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista. Avustus ei myöskään yhdessä muiden julkisten tukien kanssa saa ylittää hyväksyttävien kustannusten määrää. Hyväksyttävät kustannukset määritellään avustuspäätöksessä ja sen liitteissä.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus tehdä valtionavustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia, jotka ovat tarpeellisia valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa (valtionavustuslain 16 §).

Avustuksen saajan tulee selvittää, onko sillä velvollisuus noudattaa hankintalainsäädäntöä, ja ottaa tämä toiminnassaan huomioon (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016).

Lisätietojen antajat

Avustusta ja hakemusta koskeviin kysymyksiin vastaa sosiaali- ja terveysministeriössä erityisasiantuntija Lasse Ilkka, p. 029 516 3714, s-posti: etunimi.sukunimi@gov.fi.

Valtionavustuksen käyttöä ja maksamista koskeviin kysymyksiin vastataan sosiaali- ja terveysministeriössä s-posti: valtionavustukset.stm@gov.fi.

Valtionavustuksista lisää: <https://stm.fi/valtionavustusten-hakeminen>

Liitteet	Hakulomake Hakulomakkeen täyttöohje
Jakelu	Yliopistollista sairaalaa ylläpitävät sairaanhoitopiirit